

การออกแบบถังความดันไฮดรอสแตติก และการศึกษาสภาวะที่เหมาะสมในการแปรรูปฝรั่ง

Design of Hydrostatic Pressure Chamber and Study of the Optimum Conditions for Processed Guava

คำนำ

ฝรั่งจัดเป็นวัตถุดิบสำหรับการแปรรูปที่สำคัญชนิดหนึ่ง เนื่องจากเป็นผลไม้ที่นิยมปลูกกันมากในทุกภาคของประเทศไทย ในปี 2545-2549 มีปริมาณผลผลิตรวม 9741.351 ตัน มูลค่าการส่งออกรวม 202,440.96 พันล้านบาท (กรมส่งเสริมการส่งออก กระทรวงพาณิชย์, 2550) สำหรับการแปรรูป ฝรั่งเป็นที่ต้องการของโรงงานอุตสาหกรรมเกษตรในประเทศและต่างประเทศ เพื่อรองรับผลผลิตที่มาจากพื้นที่ปลูกแหล่งต่างๆ ในประเทศอย่างกว้างขวาง (กรมส่งเสริมการเกษตร, 2540) โดยมีการจัดการด้วยวิธีการถนอมและแปรรูปอาหาร เพื่อป้องกันการสั่นคลอนของฝรั่งที่ใช้สำหรับการแปรรูป และเก็บรักษาผลิตภัณฑ์ไว้ให้ได้นาน ซึ่งความสามารถในการเก็บรักษานั้นขึ้นอยู่กับวิธีการที่ใช้เป็นสำคัญ การถนอมอาหารบางครั้งอาจใช้วิธีเดียวหรือหลายวิธีรวมกัน เพื่อให้ได้ประสิทธิภาพในการแปรรูปและเก็บรักษาอาหารไว้ให้ได้นานที่สุด การดอง, การปรุงรส และการแช่แข็ง เป็นวิธีการถนอมผลิตภัณฑ์ผักและผลไม้ที่น่าสนใจ และเป็นที่ยอมรับเนื่องจากมีขั้นตอนการทำไม่ยาก สามารถเก็บไว้ได้หลายเดือน ผลไม้ดองที่ได้ยังสามารถนำไปแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์อื่นได้ เช่น ผลไม้ปรุงรส ผลไม้อบแห้ง อบแห้งแช่แข็ง เป็นต้น

ฝรั่งเป็นสีทองเป็นพันธุ์ที่ให้คุณค่าทางเศรษฐกิจสูงทั้งขายผลสด และแปรรูป มีการส่งออกต่างประเทศ ฝรั่งเป็นสีทองเป็นพันธุ์ที่ให้ผลดก มีเนื้อมาก กลิ่นหอม และรสกลมกล่อม นิยมนำมาแปรรูปเป็นฝรั่งดอง, ฝรั่งปรุงรส และฝรั่งแช่แข็ง เกษตรกรขายได้ในปี 2545-2549 เฉลี่ย 5.48-9.67 บาทต่อกิโลกรัม (สำนักวิจัยเศรษฐกิจการเกษตรและสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2550) เมื่อดอง, ปรุงรส, แช่แข็ง และอบแห้งแล้วจะเป็นการเพิ่มมูลค่าให้กับผลิตภัณฑ์ เป็นการเพิ่มรายได้ให้กับเกษตรกร

การพัฒนาไม้ผลเกือบทุกชนิดเมื่อถึงจุดหนึ่ง จะเข้าสู่ระบบการแปรรูปอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ หรือแม้แต่การผลิตไม้ผลบางชนิดบางสายพันธุ์ขึ้นมาเพื่อการแปรรูปโดยเฉพาะก็มี สินค้าเกษตรเกือบทุกชนิดล้วนแต่สูญเสียได้ง่าย จึงไม่ควรมีเพียงการจำหน่ายพืชผลสดแต่ด้านเดียว และเนื่องจากการแปรรูปสามารถทำได้หลายวิธี ทั้งยังได้ลักษณะของผลิตภัณฑ์ที่แตกต่างกัน หลากหลายคุณสมบัติ เหมาะสมกับการนำไปใช้ประโยชน์ของกลุ่มผู้บริโภคกว้างขวางขึ้นเพื่อแก้ปัญหาผลผลิตทางการเกษตรที่ล้นตลาด ทำให้ต้องมีการพัฒนาวิธีการเก็บรักษา และการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรที่เหมาะสมขึ้น เป็นวิธีการหนึ่งที่จะช่วยลดการเจริญเติบโตของจุลินทรีย์ในผลผลิตทางการเกษตร ทำให้สามารถเก็บรักษาผลผลิตทางการเกษตรไว้ได้ยาวนานขึ้น ซึ่งการแปรรูปผลิตภัณฑ์มักถูกจำกัดทางด้านการตลาดและระยะเวลาจำหน่าย

เทคโนโลยีความดันไฮโดรสแตติก จึงเป็นวิธีที่ทำให้ผลิตภัณฑ์ผลไม้ดอง ปูรงรส และแช่อิ่มมีระยะเวลาที่เร็วขึ้น เนื่องจากการผลิตฟรังดองโดยวิธีปกติจะต้องใช้เวลา 48 ชั่วโมง การปูรงรสใช้เวลา 24 ชั่วโมง และการแช่อิ่มใช้ระยะเวลา 15-20 วัน ซึ่งการใช้ความดันสูงจัดเป็นกระบวนการแปรรูปอาหารแบบหนึ่งที่ไม่ใช้ความร้อน (non thermal processing) จึงไม่ทำให้รสชาติกลิ่น สี และการยอมรับของอาหารเปลี่ยนไป ในทางตรงข้ามกลับช่วยปรับปรุงลักษณะบางประการของอาหาร เช่นทำให้เนื้อสัมผัสมีลักษณะที่ดีขึ้น และรักษาความสดของอาหาร

วัตถุประสงค์

1. ศึกษาผลของความดันในการทำฝรั่งดอง ฝรั่งปรงรส และฝรั่งแช่อิม โดยใช้ความดันไฮโดรสแตติก
2. ศึกษาระยะเวลาที่ใช้ในการทำฝรั่งดอง ฝรั่งปรงรส และฝรั่งแช่อิม ภายใต้ความดันไฮโดรสแตติก
3. ออกแบบและทดลองถึงความดันไฮโดรสแตติกสำหรับดอง ปรงรส และแช่อิมฝรั่ง

ขอบเขตการวิจัย

1. ศึกษาและรวบรวมข้อมูลเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2. ศึกษาพฤติกรรมการซึมผ่านของสารละลายเข้มข้น (น้ำเกลือ น้ำตาล) ต่อฝรั่งภายใต้ถึงความดัน
3. ศึกษาและเปรียบเทียบคุณสมบัติทางเคมี และคุณสมบัติทางกายภาพของฝรั่งดอง, ฝรั่งปรงรส และฝรั่งแช่อิม ภายใต้ถึงความดัน และสภาวะปกติ
4. ออกแบบและสร้างอุปกรณ์ถึงความดันขนาด 200 ลิตร